

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN
CONFERENCE

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION

Google Scholar zenodo OpenAIRE doi digital object identifier

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 7.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference **«INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MOERN SCIENCE AND INNOVATION»**. Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

INTERNET MEMLARIDA VERBAL VA VIZUAL VOSITALARNING O‘RNI

Ne’matova Dilnoza Farhodovna

Annotatsiya. Maqolada internet memlarining verbal va vizual komponentlardan tashkil topuvchi multimodal kommunikativ birlik sifatidagi xususiyatlari tahlil qilinadi. Mem tarkibidagi yozuvning tasvirni izohlash, qayta kontekstlashtirish, baholash va yumoristik ma’noni shakllantirishdagi vazifalari yoritiladi. Shuningdek, tasvir, mimika, rang, kompozitsiya, vizual ramz va madaniy obrazlarning mazmun hosil qilish imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi. Verbal va vizual vositalar o‘rtasidagi to‘ldirish, aniqlashtirish, qarama-qarshi qo‘yish va semantik nomuvofiqlik munosabatlari asosida internet memining yaxlit ma’nosi yuzaga kelishi asoslanadi. Internet memlarida milliy-madaniy mazmunning shakllanishida til birliklari, stereotiplar, ramzlar va intertekstual bilimlarning o‘rni ochib beriladi.

Kalit so‘zlar: internet memi, verbal komponent, vizual komponent, multimodallik, kreollashgan matn, yumor, intertekstuallik, qayta kontekstlashtirish, pragmatik ma’no, madaniy ramz.

Kirish. Raqamli kommunikatsiyaning rivojlanishi natijasida axborotni faqat yozma matn orqali emas, balki tasvir, rang, grafika, mimika, audio va video vositalar yordamida ifodalash imkoniyatlari kengaydi. Internet memlari ana shunday kommunikativ muhitda shakllangan bo‘lib, ularda mazmun bir nechta semiotik tizimning o‘zaro hamkorligi asosida yuzaga keladi. Shu jihatdan memni oddiy rasm yoki rasmga joylashtirilgan qisqa yozuv deb baholash yetarli emas. U muayyan ijtimoiy vaziyat, madaniy tajriba, kommunikativ maqsad va foydalanuvchilar ijodiy faoliyatini birlashtiruvchi multimodal matndir. L. Shifman internet memlarini bir-biri bilan mazmun, shakl va kommunikativ pozitsiya jihatidan bog‘langan hamda foydalanuvchilar tomonidan tarqatilib, o‘zgartirib boriladigan raqamli birliklar sifatida tushuntiradi. Olimning tasnifida **mazmun**, **shakl** va **munosabat yoki pozitsiya** memni tahlil qilishning asosiy o‘lchovlari sifatida ajratiladi[1]. Demak, memning mazmunini aniqlashda undagi yozuv va tasvirni alohida emas, balki muallifning voqelikka munosabati bilan bog‘liq holda o‘rganish lozim.

Verbal vositalarning semantik va pragmatik vazifalari. Internet memining verbal qismi sarlavha, izoh, replika, dialog, savol, chaqiriq, maqol, ibora yoki qisqa hukm shaklida namoyon bo‘ladi. Verbal komponentning birinchi vazifasi tasvirning talqin doirasini belgilashdir. Bir xil fotosurat turli yozuvlar bilan birlashtirilganda, butunlay boshqa ma’nolarni ifodalashi mumkin. Masalan, hayratlangan inson qiyofasi imtihon, ish haqi, oilaviy munosabat yoki ijtimoiy yangilik bilan bog‘langan yozuv orqali turlicha kommunikativ vaziyatga ko‘chiriladi. Demak, matn tasvirning

[1] Shifman L. Memes in a Digital World: Reconciling with a Conceptual Troublemaker // *Journal of Computer-Mediated Communication*. 2013. Vol. 18. No. 3. – P. 362–377.

dastlabki mazmunini cheklaydi va uni muayyan kontekstda tushunishga yo‘naltiradi.

Verbal vositaning ikkinchi vazifasi **tasvirni qayta kontekstlashtirish**dan iborat. Film kadri yoki mashhur fotosurat asl manbasida muayyan voqeani ifodalagan bo‘lsa, mem tarkibidagi yangi yozuv uni boshqa davr, hudud yoki ijtimoiy muhitga moslashtiradi. Natijada tasvirning birlamchi mazmuni saqlangan holda unga yangi kommunikativ qiymat yuklanadi. Masalan, tarixiy yoki kinematografik obrazning o‘zbek kundalik turmushiga oid yozuv bilan biriktirilishi obrazni mahalliy tajriba doirasiga olib kiradi. M. Dinel internet memlarining keng tarqalgan ko‘rinishlaridan biri bo‘lgan image macrolarda barqaror tasvir bilan ijodiy va o‘zgaruvchan yozuv birlashishini ta’kidlaydi. Uning fikricha, mem qolipining vizual qismi ko‘pincha tanish va takrorlanuvchi bo‘lsa, verbal qism foydalanuvchining yangi mazmun yaratishiga imkon beradi[2]. Shuning uchun memdagi verbal qatlam faqat tasvirning izohi emas, balki mem variantlarini hosil qiladigan asosiy ijodiy vositalardan biridir.

Verbal komponent memda baholovchi va pragmatik vazifani ham bajaradi. Kinoya, istehzo, mubolag‘a, so‘z o‘yini, metafora, presuppozitsiya va yashirin ishora muallifning tasvirlangan holatga munosabatini namoyon etadi. “Ustoz savollar juda oson bo‘ladi” degandan keyingi “men” kabi yozuvning kulgili ta’siri uning lug‘aviy mazmunidangina emas, balki o‘quvchiga tanish bo‘lgan vaziyatni faollashtirishidan kelib chiqadi. Matn adresatni tasvirlangan mimikani ishonchsizlik, qo‘rquv yoki hayrat sifatida tushunishga undaydi.

Vizual vositalarning ma’no hosil qilish imkoniyatlari. Internet memining vizual qismi fotosurat, rasm, film kadri, karikatura, komiks, emodzi, diagramma yoki grafik belgidan tashkil topishi mumkin. Tasvir memning emotsional ta’sirini kuchaytirib, ma’lumotning tez anglanishini ta’minlaydi. Inson yuzidagi kulgi, norozilik, hayrat yoki ikkilanish kabi holatlar uzun verbal tavsiflarsiz ham muayyan emotsiyani ifodalay oladi. Vizual komponentning semantik imkoniyatlari faqat tasvirlangan predmet bilan chegaralanmaydi. Tasvirning kompozitsiyasi, rakursi, ranglari, hajmi, yorug‘ligi va elementlarning joylashuvi ham mazmun hosil qiladi. Masalan, bir obyektning markazda va katta hajmda berilishi uning kommunikativ ahamiyatini oshiradi. Qora fond xavf, jiddiylik yoki tushkunlik taassurotini yuzaga keltirishi, yorqin ranglar esa ijobiy yoki ataylab bo‘rttirilgan yumoristik kayfiyatni ifodalashi mumkin. M. Dinelning kuzatishicha, verbal hazil odatda izchil tarzda qabul qilinsa, vizual-verbal memda rasm va yozuv fazoviy jihatdan bir vaqtda namoyon bo‘ladi. Biroq adresat ularni muayyan interpretativ ketma-ketlikda qayta

[2] Dynel M. “I Has Seen Image Macros!” Advice Animal Memes as Visual-Verbal Jokes // *International Journal of Communication*. 2016. Vol. 10. – P. 660–688.

ishlaydi va yakunda ikki komponentdan olingan ma’nolarni birlashtiradi[3]. Shunday qilib, tasvir ayrim memlarda hazilning boshlang‘ich vaziyatini yaratadi, matn esa kutilmagan yakun vazifasini bajaradi. Boshqa memlarda, aksincha, yozuv orqali yuzaga kelgan semantik nomuvofiqlik aynan tasvir yordamida tushuntiriladi. Tasvirning yana bir muhim vazifasi intertekstual axborotni faollashtirishdir. Mashhur film qahramoni, tarixiy shaxs yoki ommaviy madaniyatga oid obrazni ko‘rgan adresat uning avvalgi kontekstini eslaydi. Muallif ko‘pincha ushbu bilimni alohida tushuntirmaydi. Natijada memning to‘liq anglanishi adresatning madaniy va media savodxonligiga bog‘liq bo‘ladi. Mem qolipini bilmagan foydalanuvchi yozuvning lug‘aviy mazmunini tushunsa ham, yashirin kinoya yoki ishorani anglamasligi mumkin.

Verbal va vizual komponentlarning o‘zaro munosabati. Internet memining umumiy mazmuni yozuv va tasvir ma’nolarining oddiy yig‘indisidan iborat emas. Ular o‘rtasidagi munosabat natijasida yangi semantik-pragmatik mazmun shakllanadi. Mazkur munosabatlarni quyidagi asosiy ko‘rinishlarda kuzatish mumkin: To‘ldiruvchi munosabatda yozuv va tasvir bir-birida mavjud bo‘lmagan axborotni beradi. Tasvir kommunikativ vaziyatni ko‘rsatsa, matn ishtirokchining fikri yoki munosabatini ifodalaydi. Komponentlardan biri olib tashlansa, memning mazmuni to‘liq anglashilmaydi. Aniqlashtiruvchi munosabatda tasvir bir necha xil talqin qilinishi mumkin, verbal birlik esa kerakli talqinni tanlashga yordam beradi. Bunda yozuv vizual ma’noning semantik chegarasini belgilaydi. Qarama-qarshilik munosabatida yozuv tasvirdagi holatga zid mazmunni ifodalaydi. Masalan, nihoyatda tartibsiz xona tasviri ostida “Hammasi nazorat ostida” jumlasining berilishi kinoyaviy ta’sirni yuzaga keltiradi. Kulgili ma’no aynan ko‘rinayotgan holat bilan aytilayotgan fikr o‘rtasidagi nomuvofiqlikdan paydo bo‘ladi. Elliptik munosabatda verbal qism ataylab tugallanmagan yoki qisqartirilgan bo‘ladi va mazmun tasvir orqali yakunlanadi. Bunday memlar adresatning faol ishtirokini talab etadi: u yozuvdagi bo‘shliqni vizual ma’lumot va shaxsiy tajribasi asosida to‘ldiradi.

B. Uiggins va G. Bauers memlarni ishtirokchi raqamli madaniyat vakillari tomonidan qayta ishlanib, takroran tarqatiladigan hamda o‘ziga xos “davom etuvchi suhbat”ni yuzaga keltiradigan xabarlar sifatida izohlaydi[4]. Bu nuqtayi nazardan, rasm va yozuvning birlashishi yakunlangan, o‘zgarmas mahsulotni emas, balki yangi variantlar uchun ochiq bo‘lgan kommunikativ qolipni hosil qiladi.

Milliy-madaniy mazmunning verbal-vizual ifodasi. Internet memlarida

[3] Dynel M. “I Has Seen Image Macros!” Advice Animal Memes as Visual-Verbal Jokes // *International Journal of Communication*. 2016. Vol. 10. – P. 678.
[4] Wiggins B. E., Bowers G. B. Memes as Genre: A Structurational Analysis of the Memescape // *New Media & Society*. 2015. Vol. 17. No. 11. – P. 1886–1906.

milliy-madaniy xususiyatlar ham verbal, ham vizual vositalar orqali ifodalanadi. Verbal qatlamda maqollar, frazeologizmlar, shevaga xos birliklar, murojaat shakllari, milliy realiyalar va presedent iboralar qo‘llanadi. Vizual qatlamda esa milliy taom, kiyim, me’moriy obyekt, tarixiy shaxs, davlat ramzi va kundalik turmush predmetlari namoyon bo‘ladi. Y. Szyan va K. Vaskes Xitoy internetidagi biaoqingbao memlarini o‘rganib, global raqamli shakllar mahalliy til, yozuv tizimi, ijtimoiy tajriba va madaniy bilimlar orqali yangi mazmun kasb etishini ko‘rsatadi[5]. Bu xulosa internet memlaridagi vizual qolip universal bo‘lishi mumkinligini, biroq unga qo‘shilgan yozuv va mahalliy kontekst memni muayyan lingvomadaniyatga mansub birlikka aylantirishini ko‘rsatadi. M. Dinel va T. Messerli Shveysariya haqidagi milliy memlarni ichki va tashqi nuqtayi nazardan tahlil qilib, bir mamlakatning obrazi turli madaniy guruhlarda turlicha verbal-vizual ssenariylar asosida shakllanishini aniqlagan. Shveysariyalik foydalanuvchilar kundalik hayot, ob-havo va mehnat madaniyatiga e’tibor qaratsa, boshqa mamlakat vakillari betaraflik, moliyaviy farovonlik va milliy ramzlarni ko‘proq faollashtiradi[6]. Masalan, Shveysariya bayrog‘idagi xoch belgisining matematik “qo‘shish” belgisi bilan vizual o‘xshashligi so‘zsiz vizual o‘yin hosil qilishi mumkin. Demak, memlarda milliylik tayyor belgilarni tasvirlash bilangina yuzaga kelmaydi. Milliy mazmun tasvir, til birligi va adresatning fon bilimlari o‘rtasidagi munosabat asosida shakllanadi. Palov tasvirining o‘zi milliy-madaniy belgini bildirishi mumkin, biroq unga “Mehmon kelishini bir soat oldin aytganda” kabi yozuv qo‘shilsa, mehmondo‘stlik, tayyorgarlik va oilaviy munosabatlarga oid kengroq madaniy ssenariy faollashadi. Verbal-vizual birliklarning tarqalishi jarayonida lokalizatsiya ham sodir bo‘ladi. L. Shifman va M. Teluoll internet hazilining turli tillarga o‘tishida uning asosiy tuzilishi saqlanib, ayrim unsurlari mahalliy til va madaniy sharoitga moslashtirilishini aniqlagan[7][. Bu hodisa internet memlarida global qolip bilan milliy mazmun o‘rtasidagi o‘zaro munosabatni tushuntirishga yordam beradi.

Xulosa. Internet memlari verbal va vizual vositalarning integratsiyasiga asoslangan murakkab multimodal kommunikativ birlikdir. Verbal komponent tasvirni izohlaydi, talqin yo‘nalishini belgilaydi, uni yangi kontekstga ko‘chiradi hamda muallifning baholovchi va pragmatik munosabatini ifodalaydi. Vizual komponent esa vaziyatni ixcham aks ettiradi, emotsional ta’sirni kuchaytiradi,

[5] Jiang Y., Vásquez C. Exploring Local Meaning-Making Resources: A Case Study of a Popular Chinese Internet Meme (*Biaoqingbao*) // *Internet Pragmatics*. 2020. Vol. 3. No. 2. P. 260–282.
[6] Dynel M., Messerli T. C. On a Cross-Cultural Memescape: Switzerland through Nation Memes from within and from the Outside // *Contrastive Pragmatics*. 2020. Vol. 1. No. 2. P. 210–241.
[7] Shifman L., Thelwall M. Assessing Global Diffusion with Web Memetics: The Spread and Evolution of a Popular Joke // *Journal of the American Society for Information Science and Technology*. 2009. Vol. 60. No. 12. – P. 2567–2576.

intertekstual bilimlarni faollashtiradi va mazmunning tez idrok qilinishini ta’minlaydi.

Memning yumoristik yoki tanqidiy ma’nosi ko‘pincha yozuv va tasvir o‘rtasidagi muvofiqlikdan emas, balki ularning kutilmagan to‘qnashuvi, semantik nomuvofiqligi yoki yashirin bog‘lanishidan hosil bo‘ladi. Shu sababli internet memini tahlil qilishda verbal va vizual qismlarni ajratib tavsiflashning o‘zi yetarli emas. Ularning o‘zaro munosabati, ijtimoiy konteksti, intertekstual asoslari va adresatning fon bilimlari ham hisobga olinishi zarur. Internet memlarida verbal-vizual integratsiya milliy-madaniy mazmunning shakllanishiga ham xizmat qiladi. Universal tasvir qoliplari mahalliy til birliklari, realiyalar, ramzlar va stereotiplar bilan birlashib, muayyan jamiyatning kundalik tajribasi hamda qadriyatlarini ifodalaydi. Shunday qilib, internet memlari zamonaviy raqamli kommunikatsiyaning nafaqat ko‘ngilochar, balki ijtimoiy, pragmatik va lingvomadaniy ahamiyatga ega janri hisoblanadi.

Foydalanilganadabiyotlar:

1. Shifman L. Memes in a Digital World: Reconciling with a Conceptual Troublemaker // Journal of Computer-Mediated Communication. – 2013. Vol. 18. – No. 3. – P. 362–377. (DOI: 10.1111/jcc4.12013.)
2. Dynel M. “I Has Seen Image Macros!” Advice Animal Memes as Visual-Verbal Jokes // International Journal of Communication. – 2016. Vol. 10. – P . 660–688.
3. Wiggins B. E., Bowers G. B. Memes as Genre: A Structurational Analysis of the Memescape // New Media & Society. – 2015. Vol. 17. No. 11. – P. 1886–1906. (DOI: 10.1177/1461444814535194.)
4. Jiang Y., Vásquez C. Exploring Local Meaning-Making Resources: A Case Study of a Popular Chinese Internet Meme (Biaoqingbao) // Internet Pragmatics. – 2020. Vol. 3. No. 2. P. 260–282. (DOI: 10.1075/ip.00042.)
5. Dynel M., Messerli T. C. On a Cross-Cultural Memescape: Switzerland through Nation Memes from within and from the Outside // Contrastive Pragmatics. – 2020. Vol. 1. – No. 2. – P. 210–241. (DOI: 10.1163/26660393-BJA10007.)
6. Shifman L., Thelwall M. Assessing Global Diffusion with Web Memetics: The Spread and Evolution of a Popular Joke // Journal of the American Society for Information Science and Technology. – 2009. Vol. 60. – No. 12. – P. 2567–2576. (DOI: 10.1002/asi.21185.)